
Minoritățile conlocuitoare - disparități în ocupare și șomaj

**Ruxandra MOLDOVEANU
Lavinia Elena BĂLTEANU
Dr. Silvia PISICĂ**

Abstract

Pe teritoriul României trăiește o multitudine de comunități aparținând unor diverse minorități etnice. Rezultatele ultimului recensământ al populației și locuințelor din octombrie 2011 au arătat că românii reprezintă circa 87 % din totalul populației rezidente, românii, la rândul lor cuprinzând o varietate de fracțiuni etnice de origine română (Șăineanu, 1929), precum istroromân, aromân, cic, macedoromân, meglenoromân, vlah. După români, populația de etnie maghiară este cea mai numeroasă, incluzând și aceasta mai multe fracțiuni etnice (maghiar, ungur, secui). Etnia rromă se plesează pe cel de al treilea loc în structura populației rezidente a țării noastre, compusă dintr-o multitudine de fracțiuni etnice: rom, băieș, boldean, caștal, căldărar, cărămidar, cocalar, gabor, geambaș, lăieș, lăutar, rudar, spoitor, țigan, ursar, zavrăgiu, vătraș, etc. Alte etnii cu număr reprezentativ de persoane (peste 20 mii) care sălășluiesc pe teritoriul României se situează ucrainenii, germanii, turcii, rușii – lipoveni, tătarii.

Principala sursă de date care asigură date cu privire la dimensiunea și structura forței de muncă în România în perioadele intercensitare este ancheta forței de muncă în gospodăria (AMIGO), realizată cu periodicitate trimestrială de către Institutul Național de Statistică, furnizând și date medii anuale. Această cercetare selectivă colectează printre alte multiple variabile și etnia pentru un nomenclator restrâns la numai primele patru principale, respectiv români, maghiari, rromi, germani. Disponibilitatea acestei variabile a permis ca, în lucrarea de față, să putem prezenta câteva din principalele rezultate ale metodelor de analize empirice efectuate asupra caracteristicilor privind ocuparea și șomajul pentru grupele majoritare de minorități.

Cuvinte cheie: populație, minorități, etnie, ocupare, șomaj

JEL Classification: J40, J21

Literatura de specialitate

În literatura internațională de specialitate, există încă multe inconsecvențe în utilizarea terminologiei privind minoritățile etnice (Teague și Wilson, 1995). O cercetare asupra minorităților din Regatul Unit (Netto et al, 2001) concluzionează faptul că termeni precum “etnie”, “rasă”, și “rasism”

sunt contestați din punctul de vedere al modului în care acești termeni sunt conceptualizați și utilizați în literatura de specialitate și în cercetările științifice. Samers (1998) subliniază că utilizarea unor termeni precum “etnia” și “minoritate etnică” poate leza demnitatea persoanei care aparține acestor grupuri.

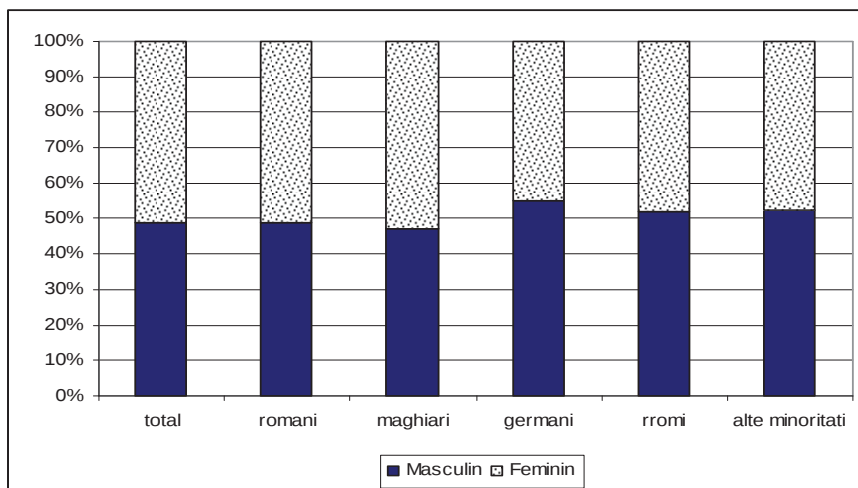
Multiculturalitatea este o realitate în România, implicând recunoașterea pluralismului și a varietății culturale, a identității culturale a oricăror minorități. De-a lungul timpului, s-au elaborat numeroase studii privind minoritățile din țara noastră (Mihoc, 1998; Andreescu, 2005), în special privind minoritatea romă (Achim, 1998). O lucrare recentă privind cronologia minorităților naționale (Gidó, 2012) se concentrează asupra evoluției dimensiunii și a stadiului de dezvoltare instituțională a minorităților din România, în perioada 1989-2009.

Câteva repere demografice

Populația României este una preponderent feminină, structură adevărată pentru români și etnicii maghiari. În rândul minorităților de germani, romi și alte grupuri etnice, populația de sex masculin este majoritară.

Structura pe sexe a populațiilor pentru principalele minorități

Figura 1

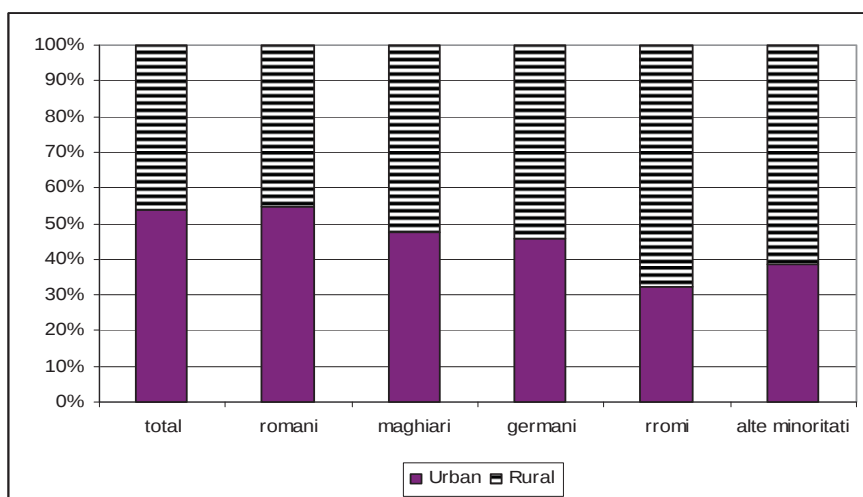
Sursa: Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO) și calcule proprii

Cea mai mare parte a populației României trăiește în municipii și orașe. Grupurile minoritare însă, sunt concentrate în mediul rural, în special

în cazul etnicilor rromi pentru care peste două treimi se regăsesc la sate și comune.

Structura pe medii de rezidență a populațiilor pentru principalele minorități

Figura 2

Sursa: Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO) și calcule proprii

Populația țării noastre este una îmbătrânită, segmentul vârstnicilor (65 ani și peste) deținând o pondere mai mare decât cea copiilor de până în 15 ani (16,3% comparativ cu 15,6%). Această structură este caracteristică nu numai românilor, dar și populațiilor aparținând minorităților maghiare și germane, cea din urmă prezentând un grad de îmbătrânire mult mai mare, vârstnicii fiind de trei ori mai numeroși decât copiii de până în 15 ani. Populațiile formate din etnici rromi și alte minorități sunt, însă, tinere. În cazul rromilor, copiii cu vârsta mai mică de 15 ani sunt de șapte ori mai mulți decât vârstnicii de 65 ani și peste.

Structura pe grupe de vârstă a populațiilor pentru principalele minorități

Tabelul 1

- % -

	Total	Din care, pe grupe de vârstă:			
		sub 15 ani	15-24 ani	25-64 ani	65 ani+
total	100.0	15.6	11.7	56.4	16.3
români	100.0	15.2	11.6	56.6	16.6
maghiari	100.0	16.6	11.6	55.0	16.8
germani	100.0	9.2	7.4	54.3	29.1
rromi	100.0	29.3	17.8	48.9	4.0
alte minoritati	100.0	21.5	13.6	50.8	14.1

Sursa: Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO) și calcule proprii

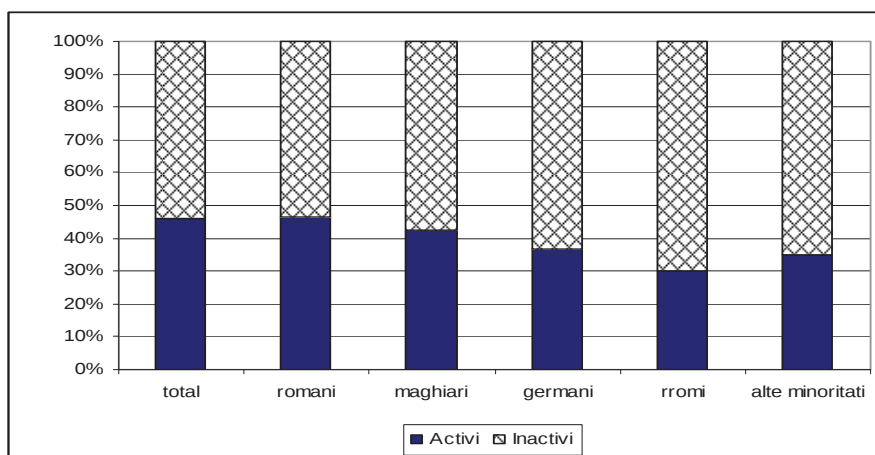
Mai mult, și grupa de vârstă de 25-64 ani cuprinde mai puțin de jumătate din totalul populației de etnie rromă, spre deosebire de tot restul minorităților conlocuitoare pentru care ponderile respective depășesc jumătate.

Participarea la activitatea economică

Numărul persoanelor inactive din punct de vedere economic (inclusiv copiii cu vârste mai mici de 15 ani) depășește numărul persoanelor active (ocupați și șomeri). Dacă pentru întreaga populație a țării persoanele active reprezintă 46,0% din total, pentru etnicii rromi această pondere este mult mai mică (dată fiind și vârsta „tânără” pentru populația rromilor) de numai 30,1%, ponderi scăzute revenind și pentru activii aparținând minorității germane și grupurilor de alte minorități.

Structura populațiilor pentru principalele minorități după participarea la activitatea economică

Figura 3

Sursa: Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO) și calcule proprii

Dimensiunea și caracteristicile principalelor fenomene care iau naștere pe piața muncii – ocuparea și șomajul – prezintă disparențe notabile pentru unele minorități.

Pentru români, rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă (15-64 ani) depășește 60%, gradul de ocupare fiind mai mare în rândul bărbaților decât în rândul femeilor (cu un ecart de 14,9 puncte procentuale) și în mediul rural comparativ cu cel urban (cu un ecart de 4,1 puncte procentuale).

Pentru toate celelalte grupuri minoritare rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă este mai mică, etnicii maghiari având însă valori destul de apropiate de români, cu un ecart aproape la fel de mare între ratele corespunzătoare celor două sexe (15,0 puncte procentuale), dar cu raport inversat în ceea ce privește mediile de rezidență: în urban mai mare decât în rural (cu 7,7 puncte procentuale).

Cel mai mic nivel al ratei de ocupare se întâlnește în rândul populației de etnie rromă, numai 39,1%, cu un ecart mult mai mare între ratele celor două sexe (20,7 puncte procentuale în favoarea bărbaților) și cu un ecart dublu (comparativ cu românii) între mediile de rezidență (8,2 puncte procentuale în favoarea mediului rural).

**Rata de ocupare pentru persoanele în vârstă de muncă (15-64 ani)
pentru principalele minorități**

Tabelul 2

- % -

	Total	Masculin	Feminin	Urban	Rural
total	60.1	67.6	52.6	58.9	61.8
români	60.8	68.2	53.3	59.0	63.1
maghiari	58.3	65.9	50.9	62.1	54.4
germani	47.8	59.5	30.8	80.7	23.5
rromi	39.1	49.3	28.6	33.6	41.8
alte minoritati	46.1	56.4	33.6	50.9	42.2

Sursa: Ancheta forței de muncă în gospodărie (AMIGO) și calcule proprii

Rata șomajului este ușor mai mică în rândul românilor comparativ cu nivelul mediu înregistrat pentru întreaga populație a țării, șomajul afectând în mai mare măsură bărbații (cu 1,3 puncte procentuale mai mult decât în cazul femeilor) și locuitorii din mediul urban (cu 3,3 puncte procentuale mai mult decât în cazul celor din mediul rural).

Rata șomajului pentru principalele minorități

Tabelul 3

- % -

	Total	Masculin	Feminin	Urban	Rural
total	7.4	8.0	6.6	8.7	5.7
români	7.3	7.9	6.6	8.7	5.4
maghiari	7.0	7.3	6.6	7.5	6.3
germani	(19.6)	(20.4)	(17.5)	(3.6)	(43.5)
rromi	12.3	14.1	8.9	12.7	12.2
alte minoritati	10.2	10.4	9.8	8.5	11.7

Sursa: Ancheta forței de muncă în gospodărie (AMIGO) și calcule proprii

() semnifică date nefiabile din cauza numărului redus de cazuri de observare

Maghiarii înregistrează valori ușor mai reduse (comparativ cu românii) ale ratei șomajului (7,0% față de 7,3%), cu un ecart (în defavoarea persoanelor de sex masculin) de numai 0,7 puncte procentuale între ratele de șomaj ale celor două sexe și de 1,2 puncte procentuale între urban și rural (în defavoarea celor din mediul urban).

Cea mai mare rată a șomajului o deține populația de etnie rromă (12,3%), cu disparități adânci între ratele aferente persoanelor de sexe diferite (rata pentru bărbați fiind cu 5,2 puncte procentuale mai mare decât cea a

femeilor), dar cu valori apropiate pentru mediile de rezidență (numai 0,5 puncte procentuale în defavoarea locuitorilor din mediul urban).

Concluzii

În general, populația României este îmbătrânită din cauza sporului natural constant negativ din ultimul sfert de secol, dar și pe seama creșterii speranței de viață. Populația rromă face excepție, fiind o populație tânără, copiii (sub 15 ani) și tinerii (15-24 ani) alcătuind aproape jumătate (47,1%).

Participarea la activitatea economică prezintă disparități între populațiile care alcătuiesc principalele minorități conlocuitoare pe teritoriul României. Din nou, discrepanța cea mai mare se manifestă în rândul etnicilor rromi, rata de ocupare fiind mult mai mică comparativ cu românii și celelalte grupuri etnice, iar rata șomajului atângând valori mult mai ridicate.

Acknowledgement

Lucrarea a beneficiat de suport financiar prin proiectul de cercetare științifică “Prelucrarea de microdate anonimizate”, 84103/22.10.2013.

Bibliografie

1. Achim, V., Țigani în istoria României, Buc., Ed. Enciclopedică, 1998.
2. Andreescu, G., Schimbări în harta etnică a României, Cluj-Napoca: CRDE, 2005. p. 104
3. Cossuto, G., Storia dei Turchi di Dobrugea, Istambul, 2001.
4. Gidó, A., Cronologia minorităților naționale din România, Editura ISPMN, 2012
5. Mihoc, B., Minoritățile naționale din România între anii 1930-1933, Familia, 1998, 34, nr. 2, p. 94-98.
6. Netto G, Arshad R, de Lima P, Diniz FA, MacEwen M, Patel V and Syed R (2001) Audit of Research on Minority Ethnic Issues in Scotland from a ‘Race’ Perspective.
7. Samers, M., ‘Structured coherence’: immigration, racism and production in the Paris car industry, European Planning Studies 6 (1), 49-72
8. Teague, P., Wilson, R., Social Exclusion, Social Inclusion, Paperback, 1995
9. *** Forța de muncă în România: ocuparea și șomajul, INS, 2014